

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Waar haal je je vertrouwen vandaan als het er op aankomt? Als je vertrouwd leven je vreemd wordt, als wat je vertrouwd is je uit handen wordt geslagen?

Als je mensen verliest - een geliefde, familie, vrienden. Wanneer je je land moet ontvluchten door oorlog of honger, of door economische malaise er geen toekomst ziet.

Wat als je je lichaam je in de steek laat, jou vreemd wordt met onbekende gebreken, slijtage, ziekte? Wanneer je niet langer kunt wonen in je huis omdat je te oud bent voor de trap, de vele kamers, het voor jezelf zorgen...

En wát als waar je in geloofde en op kon bouwen, wat je hebt meegekregen en waar je uit leefde jou niet langer meer voedt, omdat het te zeer uit een andere tijd schijnt? 'Vreemd' is in de onze?

Al zulke vervreemding speelt in de beide verhalen die we hebben gelezen. *Naomi* met haar man en zonen, op de vlucht voor honger, omdat zelfs in hun woonplaats met de naam 'broodhuis' - Bethlehem - geen brood is en ze als vreemden in een vreemd land moeten gaan wonen.

En bij terugkeer in Bethlehem is het haar inmiddels verweduwd schoondochter *Ruth* die de vreemdelinge zal zijn, wég van haar vertrouwd omgeving.

In het Evangelie is het Jezus op de vlucht - niet voor het eerst - voor mensen die hem met hun vijandige houding angst inboezemen. Van eigen huis vervreemd in alle opzichten, komt hij in de gebieden van Tyrus en Sidon, een streek met in Israël een slechte naam.

De in het Oude Testament beruchte koningin Izebel komt er vandaan. Gehuwd met een 'zoon van David', Achab, hing ze in Israël de tiran uit. De goden die ze vereerde belichaamden elke denkbare vorm van onrecht en geweld. Achab deed er niéts tegen. Tyrus, zegt de profeet Ezechiël ergens, is een schrikbeeld: van mensen met geld en macht die denken dat ze god zijn.

Maar ondertussen is er uitgerekend uit die streek een vrouw weggegaan. Haar dochter is ziek en thuis in dat land vol onrecht kan niemand haar beter maken. Ze komt Jezus tegemoet en ergens 'halverwege' treffen ze elkaar - en daar begint ons verhaal.

In álle opzichten - geografisch, maar vooral laat ik zeggen 'existentieel' - zijn ze dáár waar ze niét thuis zijn; of misschien wel 'emotioneel' zijn ze daar waar ze zich niet thuis *voelen*. Vreemd van hun hun basis. 'Hoe moet ik ooit terugkeren?', zal Jezus gedacht hebben. Vreemd van hun vertrouwen. 'Wat voor toekomst heb ik als m'n kind zó ziek is?', zal de vrouw gedacht hebben.

Het is een niemandsland, een tussengebied, waar alles van waarde op losse schroeven staat. Een eenzaam avontuur, in een gebied waar je de weg niet kent. Met ál zulke vragen die u en ik in ons leven op moeilijke momenten kunnen herkennen.

De vrouw schréúwt haar vraag uit. Ze ziet Jezus, een medemens en in deze medemens heeft ze haar vertrouwen nog niét verloren. 'Goed zo!', zou je willen uitroepen, 'dat scheidt hopelijk een opening!'. Ze roept: 'Ontferm U over mij, Heer, zoon van David, mijn dochter is bezit van

kwade demonie!’

Haar dochter. Dat is haar kind, haar hoop, haar toekomst. In wie het verder gaat - ook met háár leven en wat voor haar kostbaar is, háár bijdrage aan de toekomst van de mensheid. Wie van u kinderen heeft wéét hoe diep je hoop en verwachtingen jegens je kinderen kunnen zijn.

Maar haar kind is ‘bezit van een kwade demonie’. En ik zou, moet ik u zeggen, die ‘demonie’ niet in de medische hoek, in de psychiatrie willen zoeken.

Deze dochter is in bezit gekomen van een kwade demon, een kwade géést; ze wordt - zou je kunnen zeggen - ‘gedemoniseerd’.

In veel Evangelieverhalen staat iemands ziekte niet op zichzelf, zoals geen méns in de Bijbel ‘op zichzelf’ staat, maar heeft de ziekte een relatie met de omgeving. Meestal lees je dat pas áf aan de manier waarop Jezus iemand ‘geneest’.

En dat is in dit verhaal verdraaide interessant! Want wat in Jezus’ reactie én die van de leerlingen op haar hulproep opvalt, is zijn weerstand, om niet te zeggen ‘zijn *weezin*’ om haar te helpen.

Eerst zegt hij helemaal niks. En zijn leerlingen suggereren: ‘Stuur dat mens toch weg!’.

Vervolgens zegt hij dat hij alleen maar een ‘zending’ onder de verloren schapen van zijn eigen huis, van Israël, heeft. Wat bijna een gotspe is, omdat hij dat ‘huis’ even helemaal heeft moeten ontvluchten.

Als ze dan toch nóg eens op haar knieën valt en ‘Help me toch’ roept, zegt Jezus: ‘Je moet het brood niet van de kinderen afpakken en naar de honden toegooien’.

Zijn weezin en weerstand zijn dat ze een vreemdelinge is, iemand uit die verdomde streken van Tyrus en Sidon. Met een ander geloof.

En ineens denk je: Zou dát dan die kwade geest, dat ‘gedemoniseerd worden’, kunnen zijn, dat deze vrouw én ook haar dochter alleen maar negatieve associaties oproepen om wie ze zín? Dat ze gewantrouwd worden om hun herkomst en dat die vrouw zich totaal vertwijfeld afvraagt of dat ook haar dochter ten deel valt, tot in lengte van dagen, nog vóór ze onbevangen en niet veroordeeld kan worden wie zij ís? Is dát ‘in bezit van een kwade demon zijn?’

In de NRC schreef Rosanne Hertzberger dat ze is gestopt met Twitter (of hoe dat tegenwoordig ook mag heten). Vanwege de negativiteit die mensen over elkaar uitstorten, het - inderdaad - constant *demoniseren* van anderen.

Maar daarnaast óók omdat het háár wereldbeeld en háár eigen gedachten zo negatief beïnvloedde, namelijk dat ze ging denken dat álle mensen de opgewonden standjes zijn die je daar tegenkomt. ‘Dat de gemiddelde Nederlander met 100 kilometer per uur en opgeheven middelvinger rondjes door de bebouwde kom rijdt. Dat de gemiddelde burger niets of niemand meer gelooft. Dat dit land op het punt staat te bezwijken onder de polarisatie en wantrouwen.’

De ondermijning door Twitter komt (schrijft ze) doordat veel mensen ‘er te veel van hun tijd doorbrengen en zijn gaan geloven dat de Nederlands bevolking echt uit volslagen idioten

bestaat, in plaats van uit behoorlijk redelijke brave burgers.’

Ofwel in relatie tot ons verhaal: dat je ook zélf als ‘normaal, weldenkend mens’ anderen gaat demoniseren. Veroordelen. Afschrijven. En dat ligt natuurlijk veel breder dan Twitter, zulk demoniseren, zulk gebrek aan vertrouwen in mensen gaat dieper en zit dieper in ons dan we denken. Rosanne Herzberger is er hoe dan ook mee gestopt en ze zegt nu: ‘Ik ben vast van alles misgelopen door te vertrekken. Maar ik heb sterk het gevoel dat er iets meer ruimte is ontstaan in mijn hoofd voor langere denklijnen, zonder de continue stroom ondermijnend commentaar. En heus, ik verspil nog steeds mijn tijd met stomme apps en websites. Maar die zijn niet gevuld met haat en agressie. Ik ben netto een rijker mens geworden.’

Ook de vrouw uit Tyrus en Sidon geeft haar *vertrouwen* niet op. ‘Van dat brood’, zegt ze, ‘vallen toch kruimels van de tafel op de grond - en dáár eten honden toch van?’. Er is toch genoeg? Genoeg *mededogen*, genoeg *vertrouwen*, genoeg *liefde* die mensen kunnen delen?

Ze was er niet bij, maar Jezus en de leerlingen én Mattheus én u en ik weten dat in het vorige hoofdstuk na de ‘wonderbare broodvermenigvuldiging’ voor 5000 mensen er heel veel kruimels over waren. Zó veel, zal Mattheus hierna schrijven, dat er nóg een ‘wonderbare broodvermenigvuldiging’ kon plaatsvinden, voor 4000 mensen - en nóg bleef ook daarvan over!

Zullen we dat woord ‘brood’ eens vertalen met ‘*vertrouwen*’? Met ‘geloof’, in God en de medemens? Met ‘vertrouwen in onszelf en in de samenleving’? Het vertrouwen van Ruth in Naomi, van deze vrouw hier over negativiteit heen?

Jezus’ ogen - en ik denk zijn *hart* - gaan nu voor haar vertrouwen open: haar vertrouwen dat vertrouwen gróter kan zijn dan de kloof die het moet overbruggen. Haar vertrouwen dat zij en haar dochter er mogen zijn, *wie en hoe* ze ook zijn. Haar vertrouwen in een ander, in een ander mens, in Jezus - dat ook hij zijn hart niet langer ‘verhardt’ - maar opent.

Is dat niet samen te vatten in ‘vertrouwen in God groter dan ons hart’?!

Als Jezus dát vertrouwen voelt - van háár én in hemzelf - kan hij zijn grote verwondering erover uitspreken: ‘O vrouw, jouw vertrouwen is zo gróót, natuurlijk gebeurt waar jij naar verlangt’ - dat jouw dochter door dit vertrouwen is genezen van de demonie van het *wantrouwen*’.

Gemakkelijk ging het niet, bij Jezus. *Dit* vertrouwen leren. Op dat onbekende terrein zijn. Niet thuis zijn - voelen dat je oude dogma’s en geloofswaarheden niet meer voldoen.

Hij heeft er tijd voor nodig en Mattheus gunt hem die door zijn aarzeling en weerstand in drie stappen weer te geven. Opdat u en ik ons daarin herkennen - wanneer wij onze meningen over mensen eens moeten herzien. Ja, dat kost bij sommige vraagstukken tijd.

Maar er is *vertrouwen* genoeg om in te delen, om uiteindelijk je aan vast te houden ook als alles verandert.

Vertrouwen dat God - en zijn liefde - groter is dan ons hart.

Moge het zo zijn - Amen.